

De Schoolstichtingen van de SvPO zijn op 30 december 2022 gefuseerd onder de naam stichting Persoonlijk VO. Daar waar in de tekst SvPO wordt genoemd dient men (scholen voor) Persoonlijk VO te lezen. De tekst van de documenten worden voor 1 oktober 2023 geactualiseerd.

Werktijdfactor Pvo

25 augustus 2020

Uitgangspunten

De ene baan als docent is de andere niet. Het ene vak heeft meer nakijkwerk dan het andere, het ene jaar heb je een lastiger mentorklas dan het andere, etc. Het meest eerlijke zou zijn om de werktijdfactor daarvan afhankelijk te laten zijn, maar dan weet niemand meer waar hij/zij aan toe is. Omwille van de inkomenszekerheid kiezen we voor vaste werktijdfactoren¹ die ruim genoeg zijn voor als je pech hebt met je mentorklas e.d.

Bovendien kan de schoolleiding ervoor zorgen dat voor- en nadelen over de jaren heen eerlijk verdeeld worden².

We vinden het verder belangrijk dat docenten zoveel mogelijk hun werk op school doen. Ten eerste omdat het informeel overleg makkelijker maakt en dit ervoor zorgt dat er weinig formele vergaderingen nodig zijn. Ten tweede omdat de aanwezigheid en zichtbaarheid van docenten zorgt voor een rustiger en veiliger sociaal klimaat op school.

Gerekende werkweken hoger dan werkelijke werkweken

Ieder schooljaar telt bij Pvo 194 schooldagen, oftewel 38,8 schoolweken. Het aantal weken dat een docent een ingeroosterd onderwijsblok les geeft is echter voor de meeste leerjaren een week minder. Dat komt door de taal- en culturreizen. In leerjaar 2, 3 en 4 gaan leerlingen twee weken op taalreis, maar gaan docenten slechts op één taalreis mee. De andere week vervallen voor hen de lessen. In leerjaar 1 gaan leerlingen alleen naar Amsterdam en krijgen docenten die meegaan daarvoor een aparte vergoeding. Per saldo is er voor docenten dus gedurende 37,8 weken les per jaar.

We bouwen echter enige marge in door bij de werktijdfactor voor de lessen uit te gaan van 40 weken.

.

---

¹ Dat gebeurt ook in de cao-vo overigens.

² Bijvoorbeeld door de klas met het moeilijkste mentoraat jaarlijks te wisselen; het mentoraat van enkele leerlingen toe te wijzen aan docenten die geen mentorklas hebben; het rooster jaarlijks aan te passen om de (langere) onderwijsblokken die aan het einde van de dag vallen te wisselen.

Werkweken examenklassen

Voor de berekening van de werktijdfactor van uren voor examenklassen is een correctie nodig omdat het onderwijs voor deze klassen eerder ophoudt - in de regel voor de meivakantie. Dat betekent dat er voor deze klassen gemiddeld 29,5 weken aan onderwijs is. Omdat er echter nog surveillance en nakijkwerk te doen is, wordt voor de werktijdfactor gerekend met 34 schoolweken.

Les en huiswerkbegeleiding

We bieden leerlingen een ruime hoeveelheid huiswerkbegeleiding zodat ze zoveel mogelijk het huiswerk op school (kunnen) maken, onder toezicht van docenten. Doel is om beter te garanderen dat dit werk ook daadwerkelijk gemaakt wordt.

We hebben ooit overwogen om alle huiswerkbegeleiding en de lestijd apart in te roosteren. Om docenten meer vrijheidsgraden te geven bij de inrichting van het onderwijs hebben we dat niet gedaan. In plaats daarvan is er een richtlijn gesteld dat leerlingen gemiddeld 35% van elk onderwijsblok aan huiswerk kunnen besteden. De andere 65% is bedoeld voor les. Het is aan docenten hoe ze dat willen inplannen. Ze kunnen die 35% aan het begin van het blok doen of juist aan het eind. Maar ze kunnen er ook voor kiezen om de ene keer geen gelegenheid tot huiswerk te geven en de volgende keer het dubbele.

In de onderbouw hebben leerlingen ook nog enkele blokken die geheel aan huiswerk besteed worden, het zogeheten 'begeleid werken'.

Werktijdfactor per blok begeleid werken

Een blok duurt 85 minuten, oftewel 1,4167 uur³. Voor de berekening van de werktijdfactor wordt voor deze blokken gerekend met 39 schoolweken per jaar⁴. Delen door het aantal uur per jaar voor een voltijds aanstelling (1.659) geeft daardoor de werktijdfactor die voor een blok begeleid werk vergoed wordt: $1,4167 \times 39 / 1.659 = 0,03330$.

---

³ Alle uren worden in deze notitie uitgedrukt decimalen. Een kwartier is bijvoorbeeld 0,25 uur. Voor de leesbaarheid worden de uren afgerond op drie decimalen.

⁴ Voor begeleid werk blokken wordt uitgegaan van een vermenigvuldiging met 39 weken omdat hiervoor meegaan met een taalreis niet nodig is en er dus vrij is voor deze blokken.

Werktijdfactor per onderwijsblok

Een onderwijsblok bestaat als gezegd gemiddeld voor 65% uit lestijd. Voor een onderwijsblok wordt een groter aantal uren toegerekend dan voor een blok begeleid werk omdat de les voorbereid moet worden, er nakijkwerk aan verbonden kan zijn en docenten met onderwijsblokken ook een mentortaak hebben. Vanwege deze overige taken geldt voor een onderwijsblok een hogere werktijdfactor⁵: 0,04912.

Voor een onderwijsblok wordt daardoor $0,04912 \times 1.659 = 81,49$ uren per jaar vergoed. Daarvan is: 34,81 uur les⁶, 18,74 uur huiswerkbegeleiding en 27,94 uur overige taken.

Extra compensatie voor laatste blok

Standaard is in de werktijdfactor eenmaal 20 minuten begeleid werk aan het eind van de schooldag ingecalculleerd. Dat komt door te rekenen met 40 schoolweken in plaats van 37,8.

Bij een aanstelling voor 5 of meer blokken wordt de werktijdfactor verhoogd met 0,008037 omdat de kans aanwezig is dat er twee blokken aan het einde van de dag vallen. Bij een aanstelling van 10 of meer blokken is er nogmaals een opslag van 0,008037 omdat er mogelijk drie blokken aan het einde van de dag vallen⁷.

---

⁵ De factor is berekend door de lestijd van een onderwijsblok per jaar ($0,65 \times 1,4167$ uur $\times$ 40 weken = 36,83 te delen door de lestijd bij een voltijds aanstelling van 750 uur.

De 750 uur zijn sinds 2018 verlaagd naar 720 uur. Dit is verdisconteerd door extra vakantiedagen, waardoor er minder dan 40 weken les gegeven worden.

⁶ $0,65 \times 37,8$ weken $\times$ 1,4167 uur = 34,81 uur.

⁷ De blokken duren volgens het rooster 85 minuten. Dat klopt natuurlijk niet altijd vanwege de lokaalwisselingen. Behalve als er op een blok een pauze volgt of het einde van de schooldag, is de werkelijke duur van een blok naar schatting 4 minuten korter. Omdat dit geldt voor twee van de vijf blokken op een dag wordt er feitelijk gemiddeld 8 minuten minder gewerkt. Dat komt neer op 1,8% minder werktijd (per dag is er 445 minuten onderwijstijd). Daardoor zou de werktijdfactor eigenlijk met dit 1,8% verlaagd moeten worden, maar dat gebeurt niet. Het voegt daardoor toe aan de marge.

Overige taken op school of thuis

Afhankelijk van de werktijdfactor is er een maximum van het aantal werkdagen op school⁸. Dit volgt uit de rechtspositieregeling. Bij een werktijdfactor van 0,75 is bijvoorbeeld het maximum 4 werkdagen op school. Dat betekent dat niet alle overige taken op school ingeroosterd kunnen worden.

In de volgende tabel is voor de mogelijke aantallen onderwijsblokken in een aanstelling weergegeven hoeveel blokken overige taken er op school ingeroosterd worden en hoeveel blokken er dan nog thuis gewerkt moeten worden⁹.

Onderwijsblokken	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Blokken overige taken op school	0	0	1	1	2	2	3	2	3	4
Blokken overige taken thuis	0,44	0,88	0,31	0,75	0,19	0,63	0,07	1,50	0,94	0,38

Onderwijsblokken	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Blokken overige taken op school	4	5	5	6	5	7	7	7	6	5
Blokken overige taken thuis	0,82	0,26	0,69	0,13	1,57	0,01	0,45	0,88	2,32	3,76

Voltijds aanstelling

De tabel van de blokken overige taken thuis of op school maakt duidelijk dat het minder voor de hand ligt om een voltijds functie te realiseren. Dat komt door het geringere aantal werkweken in het onderwijs als gevolg van de lange vakanties. Daardoor vergt een voltijd baan een werkweek van bijna 44 uur¹⁰. Aangezien de school niet zo lang open is, betekent het dat een aanzienlijk deel van het werk thuis gedaan moet worden.

Bij 20 onderwijsblokken is de werktijdfactor 0,9985 maar uit de tabel blijkt dat er dan maar liefst 3,76 blokken thuis gewerkt moeten worden. Dat is een nadeel, omdat het betekent dat op de andere docenten (die wel een groot deel van hun overige taken op school doen) vaker een beroep moet worden gedaan om een blok over te nemen van een afwezige collega. Om die reden zijn er maar weinig voltijds functies.

⁸ Tenzij de docent op diens verzoek een alternatief rooster toegekend heeft gekregen.

⁹ Voorbeeld. Bij een aanstelling van 8 onderwijsblokken horen 3,5 blokken overige taken. In totaal dus 11,5 blokken. Dat levert een werktijdfactor op van 0,4010. Daar hoort een maximum bij van twee dagen op school. In die twee dagen passen 10 blokken. De resterende 1,5 blokken werkt de docent dus thuis.

¹⁰ Een voltijd baan is 1.659 uur per jaar. Bij 37,8 schoolweken kom je uit op 44 uur per week.

Voorbeelden van de berekening van werktijdfactoren

1. Een aanstelling voor 15 onderwijsblokken Wtf
 $= 15 \times 0,04912 + 2 \times 0,008037 = 0,7529$
2. Een aanstelling voor 4 onderwijsblokken en 3 begeleid werken blokken
Wtf = $4 \times 0,04912 + 3 \times 0,03330 + 1 \times 0,008037 = 0,3044$
3. Een aanstelling voor 15 onderwijsblokken waarvan 6 in het examenjaar Wtf
 $= 9 \times 0,04912 + 6 \times 0,85 \times 0,04912 + 2 \times 0,008037 = 0,7087$
4. Een aanstelling voor 5 begeleid werken blokken
Wtf = $5 \times 0,03330 + 1 \times 0,008037 = 0,1745$

Verhouding berekende en werkelijke aantal gewerkte uren

Bij de opzet van Pvo hebben we veel aandacht besteed aan het beperken van de werkdruk:

1. beperking van het gemiddeld aantal leerlingen per klas en de omvang van het mentoraat;
2. beperking van het totaal aantal leerlingen per docent;
3. continuïteit in de klassen die docenten lesgeven (niet ieder jaar andere leerjaren of niveaus);
4. homogene klassen door indeling naar tempo/niveau en de onderbouw en gelijk vakkenpakket in de bovenbouw¹¹;
5. geen verplichte ouderavonden;
6. taal- en cultuurreizen zoveel mogelijk uitbesteed;
7. minimalisatie van het aantal vergaderingen, onder meer door informeel overleg te faciliteren en door korte communicatielijnen in de organisatie (schoolleiding direct benaderbaar).

We kiezen hiermee voor een integrale benadering, wat wil zeggen dat we het totale takenpakket overzien en kijken wat vereenvoudigd, uitbesteed of geautomatiseerd kan worden. Dat is anders dan wat in de onderwijssector gebruikelijk was, waar voornamelijk werd ingezet op het beperken van de lestijd. Dat blijkt weinig effect te hebben: sinds 2000 geven docenten 16,2% minder les, terwijl niet uit onderzoeken naar voren komt dat docenten in die periode minder werkdruk zijn gaan ervaren¹².

---

¹¹ Dit zorgt ervoor dat er minder differentiatie nodig is binnen de klas.

¹² Volgens de cao van 1998 gaven docenten bij voltijds functie 860 uur les, in 2020 is dat nog 720.

Over het algemeen lukt het met deze aanpak om de werkdruk redelijk binnen de perken te houden¹³. Docenten die wat langer in dienst zijn hebben bovendien het voordeel dat niet ieder jaar alle lessen opnieuw voorbereid hoeven te worden. Een punt van aandacht is het invallen voor afwezige collega's. Daardoor is er geen lesuitval en dat:

- a. zorgt ervoor dat er geen drukte is van leerlingen die rondzweven in het gebouw of de aula;
- b. is een belangrijke reden voor ouders om voor de school te kiezen en dat zorgt voor continuïteit en zekerheid voor docenten.

Het vraagt echter wel solidariteit en verantwoordelijkheid van iedereen. Schoolleiders zullen er ook goed op moeten letten dat de afwezigheid beperkt blijft en zoeken zo snel mogelijk vervanging als de afwezigheid langer duurt.

Disclaimer

Deze notitie is met zorg samengesteld, maar dient niet ter vervanging van hetgeen is vastgelegd in het taakbeleid en de rechtspositieregeling. Aan deze notitie kunnen daarom geen rechten worden ontleend. Als er iets niet duidelijk is of als je een fout of omissie tegenkomt, stuur dan even een bericht naar: bestuur@pvo.nl

---

¹³ Er is weinig onderzoek gedaan naar de gemiddelde tijdsbesteding van docenten, waardoor het moeilijk is om te vergelijken. Een onderzoek van AOB gedaan in 2016 kende veel problemen (onderzoeker stopte er halverwege mee), maar wat in elk geval opvalt is dat verschillende taken bij Pvo minder voorkomen:

- sportdagen, kamp en schoolreis voorbereiden (2,4% van de werktijd);
- vergaderen (5,5% van de werktijd);
- ouderavonden (0,7% van de werktijd)

Volgens hetzelfde onderzoek is na lesgeven het nakijken trouwens de taak die het meeste tijd in beslag neemt (12,4% van de werktijd). Interessant om naar te kijken voor een mogelijke verdere verlaging van de werklust.